

عنوان مقاله:

بررسی نحوه ی تاثیر سد سهند بر تغییر مورفولوژی بستر جریان رودخانه ی قرنقو، بر ویژگی های فرسایشی و رسوب زایی آن مطالعه موردی؛ حوضه قرنقوچای، دامنه های شرقی کوهستان سهند (شمال غرب ایران)

محل انتشار:

فصلنامه جغرافیا و توسعه، دوره 6، شماره 11 (سال: 1387)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

مریم بیاتی خطیبی

خلاصه مقاله:

رودخانه ها از اشکال پویای چشم اندازهای طبیعی هستند که در رابطه با تغییر در کنترل کننده های محیطی و دستکاری های انسانی در سیستم های طبیعی، در طی مقاطع زمانی و مکانی مختلف، تغییرات متفاوتی از خود نشان می دهند. ابعاد و گستره ی طولی این تغییرات در طول مسیر رودخانه ها، نحوه ی عکس العمل شاخاب ها به رخدادها، نوع تغییرات در مقطع عرضی بستر اصلی و همچنین نحوه ی تغییرات در سطوح شیب های حوضه های نیمه خشک، از دیدگاه هیدرولوژیکی و ژئومورفولوژیکی، بسیار مهم است. احداث سدها در مسیر رودخانه ها در بروز این تغییرات، نقش اولیه ایفا می کند. این ساختارهای دست ساز انسان، علی رغم مزایایی که در تنظیم جریان رودخانه ها و کاهش در بزرگی و فرکانس وقوع سیلاب ها و... دارند، سبب ایجاد رژیم های مصنوعی از جریان آب در پایاب های رودخانه ها شده و در مسیر انتقال رسوبات از سرآب ها، آشفتگی هایی ایجاد می کنند. این آشفتگی ها و تغییرات رخ داده، در واقع تلاش رودخانه ها برای رسیدن به تعادل مجدد در مسیر جریان آبها است. برای بررسی تاثیر احداث سدها در ایجاد تغییرات در پایاب ها و سرآب های رودخانه های جاری در نواحی نیمه خشک، حوضه قرنقو، واقع در دامنه های شرقی سهند انتخاب شده و در این حوضه، شدت فرسایش، میزان رسوب دهی بخش های مختلف آن، با استفاده از روش های آماری ارزیابی و با بهره گیری از امکانات سیستم اطلاعات جغرافیایی، محدوده های حساس تعیین و پهنه بندی گردیده و در نهایت نقشه های مربوطه ترسیم شده است. این نقشه ها نشان می دهند که بخش های بالادست حوضه از نظر شدت فرسایش، در وضعیت نسبتا بحرانی قرار دارند و فعالیت فرآیندهای مختلف فرسایشی و وقوع لغزش های نسبتا بزرگ در کناره دره ها و در نزدیکی سد سهند، رسوبات زیادی را وارد آبراهه ها می کنند که بعد از آبیگری سد، این رسوبات در پشت سد نهشته خواهند شد. با عنایت به وضع موجود از نظر فعالیت فرآیندهای فرسایشی، پیش بینی های صورت گرفته، حاکی از بروز تغییرات عمده در مقطع عرضی، طولی بستر جریان و همچنین در میزان و مکان رسوب گذاری و کندوکاری، بعد از احداث سد سهند است.

کلمات کلیدی:

اثرات سدها، فرسایش، رسوب دهی، تغییرات بستر، رودخانه ها، پهنه بندی، سد سهند، حوضه ی قرنقو، رودخانه ی قرنقو

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1482439>

